

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θεσσαλονίκη 22-3-2021

Προς:
Τα μέλη του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετείου Θεσσαλονίκης

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Μέσα σ' αυτό το επετειακό κλίμα των 200 χρόνων από την Επανάσταση του 21, που απλώνεται και αγκαλιάζει όλους τους Έλληνες απανταχού της γης, θέλει και ο Σύλλογος μας, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε όλοι, να μεταδώσει ένα μήνυμα δύναμης και πατριωτισμού.

Ενός πατριωτισμού που μας έρχεται, εντελώς αναπάντεχα, μέσα από το κείμενο ενός εμπνευσμένου Γερμανού συναδέλφου μας, ελληνιστή και φιλέλληνα. Σας θυμίζω ότι ο φιλελληνισμός, παρά τις πολιτικές αντιξοότητες των διαφόρων εποχών, είναι συνεχής και διαχρονικός και αποτέλεσε έναν από τους μεγάλους παράγοντες βοήθειας και αλληλεγγύης στα προεπαναστατικά και στη συνέχεια στα επαναστατικά χρόνια.

Όχι μόνο μεγάλοι ποιητές και καλλιτέχνες, όπως ο Ουγκώ, ο Πούσκιν, ο Γκαίτε, ο Ντε Λα Κρουά, με πιο εμβληματικό ανάμεσά τους τον Λόρδο Βύρωνα, αλλά και νομικοί και άλλες ειδικότητες, συμμετείχαν στα φιλελληνικά κομιτάτα, στην Ιταλία, την Αυστρία, τη Γερμανία, τη Γαλλία και αλλού.

Το κείμενο αυτό του Συμβολαιογράφου Wuppertal και Καθηγητή Νομικής του Πανεπιστημίου της πόλης αυτής, Δρ. Wolfgang Baumann, μέλους επί συναπτά έτη, του Διαρκούς Συμβουλίου της Παγκόσμιας Ένωσης μας, αποτελεί έναν ύμνο για την Ελλάδα, για τον πολιτισμό της, την κουλτούρα της, τη γλώσσα της. Μια γλώσσα που αγκάλιασε όλη την ανθρωπότητα και άφησε τις ρίζες της σε όλες σχεδόν τις γλώσσες του πολιτισμένου κόσμου.

Σας στο στέλνουμε γιατί μας συγκίνησε και μας έκανε να νιώσουμε περηφάνια. Μια εθνική περηφάνια, απ' αυτές που δεν σε ξεσηκώνουν και σου παίρνουν τα μυαλά, αλλά σε οδηγούν να σκεφτείς. Να κάνεις τις αναδρομές σου αλλά να δεις και τι υπάρχει και ισχύει σήμερα. Να νιώσουμε αλληλέγγυοι εμείς, ως Έλληνες μεταξύ μας αλλά και με τους άλλους λαούς που ασπάζονται και καλλιεργούν τις ίδιες αξίες και τα ίδια ιδανικά με μας.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Η Πρόεδρος

Αικατερίνη Καρακάση-Μπάτζιου

Η γλώσσα ως μέσον μιας Παγκόσμιας Παιδείας

Αυτός είναι ο γενικός τίτλος ενός συμποσίου που έλαβε χώρα στις 16 Νοεμβρίου 2019 στην πόλη Herford της Γερμανίας, τιμώντας τη μνήμη ενός πολύ γνωστού καθηγητή των κλασικών σπουδών και Ελληνιστή, του Δρ. Herbert Disep (1925-2016).

Είναι πολύ εντυπωσιακό ότι, οι ομιλητές, όλοι καταξιωμένοι επιστήμονες στον τομέα τους, επέλεξαν θέματα τα οποία περιστρέφονται γύρω από την αρχαία ελληνική παιδεία, φιλοσοφία και κουλτούρα.

Αξίζει να τα μνημονεύσουμε πριν ακολουθήσει σε ελληνική γλώσσα η παρουσίαση του πρώτου από αυτά.

-1 Ανθρωπιστικές σπουδές: περιορίζονται μόνο στην εκμάθηση μιας «νεκρής» γλώσσας;

-2 Τι θα έλεγε ο Πλάτων σχετικά με τη σύγχρονη εκπαιδευτική πολιτική.

-3 Η σημασία της ελληνικής σκέψης για την ιστορική διαδρομή και το παρόν του Χριστιανισμού.

-4 Αρχαία και Σύγχρονη Τέχνη. Ανάμιξη σ' αυτές του τιμώμενου Δρ. Herbert Disep.

-5 Ελληνικές Πηγές στη Γερμανική Ποίηση. Σύντομη αναφορά και παραδείγματα.

-1-

Του Δρ. WOLFGANG BAUMANN, συμβολαιογράφου και Καθηγητή Νομικής Πανεπιστημίου Wuppertal¹

Ανθρωπιστικές Σπουδές: περιορίζονται μόνο στην εκμάθηση μιας «νεκρής» γλώσσας;

Για έναν νομικό της επιστήμης, θα ήταν αναμενόμενο να επιλέξει ένα θέμα σχετιζόμενο με τα νομικά, όπως π.χ. Δίκαιο και Δικαιοσύνη στην Ελληνική

¹ Η προφορική ομιλία στο Συμπόσιο έτυχε κάποιας περαιτέρω επεξεργασίας για την γραπτή παρουσίασή της.

Φιλοσοφία, καθότι ακόμη και οι βάσεις των νομικών μας θεσμών τέθηκαν από τους Έλληνες, στην Αρχαιότητα. Στην Πολιτεία του Πλάτωνα το θετικό δίκαιο εκλαϊκεύεται, στα Ηθικά Νικομάχεια, ο Αριστοτέλης, διαχωρίζει επιτέλους το ανθρώπινο θετικό δίκαιο από τη Δικαιοσύνη και εξελίσσει πολλαπλώς τους διάφορους θεμελιώδεις κανόνες της έννοιας της Δικαιοσύνης, τους οποίους ακόμη και σήμερα εγκύρως τους επικαλούμαστε.

Επειδή απευθύνομαι σε ένα μη νομικό ακροατήριο, στο θέμα που επέλεξα, δίνω σκόπιμα έμφαση «στις ανθρωπιστικές σπουδές». Ωστόσο, το κέντρο βάρους δεν το αποδίδω στις σπουδές. Θα δοθεί η ευκαιρία στη συνέχεια να ακούσουμε άλλους ομιλητές, που με ιδιαίτερη σοβαρότητα, θα αναλύσουν ζητήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Σήμερα, με τη δική μου μελέτη, θα ήθελα απλά να φωτίσω τη σημασία των Αρχαίων Ελληνικών, ως τη βάση του δικού μας ευρωπαϊκού, με παγκόσμια επενέργεια, σύγχρονου πολιτισμού.

Η λέξη «ανθρωπιστικές» από μόνη της γνώρισε δυστυχώς μια απαξίωση, για την οποία κυρίως ευθύνονται διάφορα κοινωνικά ρεύματα.

Είναι ωραίο να στολίζεις την οργάνωσή σου με την ετικέτα «ανθρωπιστικός», όπως π.χ. μια παλιά, επί των ημερών μου, φοιτητική Ένωση, αποκαλούμενη «Ανθρωπιστική Φοιτητική Ένωση» που πολύ απέιχε από έννοιες, όπως ελευθερία ή δημοκρατία.

Ωστόσο ας ξαναγυρίσουμε στο θέμα της εκμάθησης μιας «νεκρής γλώσσας». Όποιος δεν διδάχθηκε αρχαία ελληνικά και δεν ενδιαφέρεται για την ετυμολογία των λέξεων, εννοείται ότι δεν γνωρίζει ότι όλοι εμείς «μιλούμε» ακόμη αρχαία Ελληνικά, όχι μόνο με τη λέξη «Ethymologie» αλλά και με αυτό το μικρόφωνο (Mikrophon) που κρατώ μπροστά μου.

Όποιος σκέφτεται μέσω της γλώσσας, σκέφτεται με τη λογική (Logik). Σκεφτόμαστε επίσης με μαθηματικούς αλγόριθμους (mathematische Algorithmen) και χρησιμοποιούμε όρους όπως Mathematik, Arithmetik, Geometrie, όλες ελληνικές

λέξεις. Εκφράζουμε συναισθήματα και αισθήσεις π.χ. στις τέχνες. Στη μουσική (Musik) συναντούμε έννοιες όπως Metrik, Melodie, Rhythmus, Metronom, όλες ελληνικές.

Οι Έλληνες σφράγισαν τη γλώσσα μας, τις σκέψεις μας, τον κόσμο των ιδεών μας, αλλά και κοινωνικούς και κρατικούς θεσμούς καθώς και τις ηθικές μας αξίες και τις σφραγίζουν μέχρι σήμερα.

Σχεδόν όλοι οι επιστημονικοί βασικοί ορισμοί προέρχονται από την ελληνική γλώσσα:

Στις septem artes liberales, τον Κανόνα των επτά εκπαιδευτικών τεχνών της Αρχαιότητας, ανήκαν οι τρεις πρώτες, (Trivium) Grammatik, Rhetorik, Dialektik και στην επόμενη τετράδα (Quadrivium) Arithmetik, Geometrie, Musik, Astronomie. Αυτός ο Κανόνας αρχαιοελληνικών Σπουδών ίσχυε μέχρι τους μεσαιωνικούς χρόνους, ως προετοιμασία για τους κλάδους της Θεολογίας, Ιατρικής και Νομολογίας (Jurisprudenz), η μόνη μη προερχόμενη από τα ελληνικά λέξη.

Ως νομικός, ξεφεύγω και νιώθω απόλυτα απελευθερωμένος να αναπτύξω το θέμα αυτό που επέλεξα. Ατελείωτος ο κατάλογος επιστημονικών λέξεων και όρων που προέρχονται από τα ελληνικά και που ενδεικτικά μόνο παραθέτω, διάσπαρτα σε όλο το κείμενο.

Τις έννοιες όμως αυτές, δεν χρησιμοποιεί μόνο ο δικός μας δυτικός πολιτισμός, αλλά με την ίδια εννοιολογική ταύτιση ολόκληρος ο επιστημονικός κόσμος. Χαριτολογώντας θα λέγαμε και ότι όλοι μιλούν «ελληνικά»;

Ακόμη και σε σύγχρονους κλάδους της επιστήμης, όπως η οικολογία, η διαιτητική, η τεχνολογία, στον κόσμο των τεχνικών, ηλεκτρολογία, ηλεκτρισμός, τηλέφωνο, φωτογραφία, οπτική, μικροσκόπιο, αυτοκίνητο, ελικόπτερο, αεροδυναμική, σειсмоγράφος, ατομική ενέργεια κ.ο.κ. Μιλούμε αρχαία ελληνικά ή όχι;

Γνωρίζετε τι σημαίνει η λέξη «γελωτολογία» (Gelotologie);

Είναι μία παράπλευρη, εδώ και τριάντα χρόνια αναπτυσσόμενη επιστήμη η οποία ασχολείται με το γέλιο και το χιούμορ και οριζόντια τέμνει πολλές επιστημονικές

θεωρήσεις και αντιλήψεις, όπως ψυχολογικές, κοινωνιολογικές, ιστορικές, ιατρικές, βιολογικές ή ηθικές.

Κάποιοι παρόντες Ελληνιστές ίσως θυμούνται τους στίχους από την Ιλιάδα.

«Άσβεστος δ'αρ ενώρτο γέλωσ μακάρεσι θεοίσιν ως ίδον Ήφαιστον δια δώματα ποιπνύοντα».

Εννοείται ότι οι Έλληνες δεν εφηύραν το γέλιο, ακόμη και θηλαστικά, όπως πίθηκοι ή ποντίκια, μπορούν να γελούν. Όμως ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης κατάφεραν να εκπολιτίσουν το γέλιο. Δεν επιτρέπονταν να γελάς με ανθρώπους αδύναμους και σε ειδικές ανάγκες, κάτι που δυστυχώς ακόμη και στις μέρες μας το συναντούμε και μάλιστα και σε υψηλά ιστάμενα πρόσωπα, ταγούς της κοινωνίας, όπως δυστυχώς συνέβη με τον Πρόεδρο Τραμπ.

Σε αντίθεση με τον προκάτοχό του, Barak Obama, που πριν λήξει η προεδρική του θητεία θέλησε να επισκεφθεί την Ελλάδα.

Ήθελε ως Πρόεδρος, ακόμη, να επισκεφθεί την Ακρόπολη και τον Παρθενώνα και να εκφράσει την ευγνωμοσύνη του σ' αυτή τη μικρή χώρα γι' αυτά που έδωσε εδώ και 2.500 χιλιάδες χρόνια. Ο λόγος του είχε παγκόσμια απήχηση.

Σημαντικότερα αποσπάσματα:

«Οι τραγωδίες του Αισχύλου και του Ευριπίδη άγγιξαν τις καρδιές μας.

Η ιστορία του Ηρόδοτου και του Θουκυδίδη διεύρυναν τους ορίζοντές μας.

Ο Σωκράτης και ο Αριστοτέλης μας βοήθησαν να καταλάβουμε καλύτερα τον κόσμο και τη θέση μας σ' αυτόν».

Σαγηνευτικά τα λόγια του για τη γέννηση της Δημοκρατίας (Demokratie), τις ανθρώπινες ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Για εδραίωση θεσμών, ιδεών, ιδανικών.

Η Αττική Δημοκρατία δεν έπεσε από τον ουρανό. Εξελίχτηκε στο διάστημα μεταξύ των Περσικών πολέμων και του Πελοποννησιακού πολέμου, τον 6^ο και 5^ο αιώνα π.χ. Χωρίς να θέλουμε να επιχειρήσουμε ιστορικές αναδρομές, προβαίνουμε ωστόσο σε κάποιες επισημάνσεις.

Ο Σόλων, λόγω της ανάπτυξης του πληθυσμού και των οικονομικών αλλαγών, έθεσε από το 594π.χ. και μετά τις βάσεις μιας δημοκρατικής λειτουργίας. Κατήργησε προνόμια παγιωμένα σε κάποιες αριστοκρατικές οικογένειες και εισήγαγε μια ενεργότερη συμμετοχή των Αθηναίων πολιτών. Δημιουργία της Βουλής των 400, άσκηση ελέγχου των δημόσιων λειτουργιών από τον Άρειο Πάγο. Το νομοθετικό του έργο είναι πολύ σημαντικό και προσιδιάζει προς ένα ολοκληρωμένο σύνταγμα.

Τέλη του 6^{ου} π.χ. αιώνα (508-507), εμφανίζεται ο Κλεισθένης, σχεδόν 80 χρόνια πριν από Σωκράτη και Πλάτωνα, και εισάγει περαιτέρω δημοκρατικές αρχές, όπως π.χ. την ελευθερία των πολιτών να μιλούν για τα πολιτικά πράγματα, ένας πρόδρομος των σήμερα συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων, την ελευθερία του λόγου και της έκφρασης (άρθρο 5 του Γερμανικού Συντάγματος), την ισότητα των πολιτών απέναντι στους νόμους (άρθρο 3 του Γερμανικού Συντάγματος), την καθιέρωση ίδιων ευκαιριών για δημόσιες θέσεις κ.λ.π.

Στη συνέχεια έρχεται ο Περικλής στα μέσα του 5^{ου} π.χ. αιώνα. Μεταξύ άλλων εισάγει την απονομή μισθού στους Δικαστές και στα Μέλη της Βουλής. Αυτό γίνεται για να έχουν πρόσβαση στα αξιώματα αυτά και πολίτες από ασθενέστερες οικονομικά τάξεις.

Κάτι άλλο που εντυπωσιάζει είναι η απαγόρευση την ίδια μέρα συνεδριάσεων των Πολιτών / Εκκλησία του Δήμου και συνεδριάσεων των Λαϊκών Δικαστηρίων. Μια αχνή προσέγγιση του μείζονος θέματος που συζητήθηκε πολύ αργότερα, αλλά που ακόμα και σήμερα δεν επιτεύχθηκε πλήρως, της Διακρίσεως των Εξουσιών.

Η Ελλάδα αποτελεί το λίκνο που πολιτικού πολιτισμού και του Δημοσίου Δικαίου της Ευρώπης.

Είναι κοινός τόπος αλλά το ξαναλέμε. Και το όνομα Ευρώπη προέρχεται από την ελληνική μυθολογία.

Αν προβούμε σε μια πολιτική παρατήρηση της Ελλάδας των 2.500 χρόνων πριν, ανευρίσκουμε τις πόλεις – κράτη που θα μπορούσαμε να συγκρίνουμε, σε μεγαλύτερη κλίμακα φυσικά με την Ευρώπη.

Τις ελληνικές πόλεις σπάραξαν διάφοροι πόλεμοι με πιο γνωστό τον Πελοποννησιακό, το ίδιο συνέβη με τις συρράξεις και τους εμφύλιους πολέμους της Ευρωπαϊκής Ηπείρου.

Αν θέλουμε σήμερα στις χώρες μας μια εσωτερική ειρήνη, την αποφυγή πολέμων, ανοιχτές και ελεύθερες έννομες τάξεις, τότε οφείλουμε να ανατρέξουμε στις κοινές ευρωπαϊκές μας ρίζες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ανάγκη από μια ενιαία πολιτισμική βάση και οι Ευρωπαίοι πολίτες χρειάζονται την ιστορική γνώση της κοινής μας ευρωπαϊκής προέλευσης.

Ο Ευρωπαίος πολίτης πρέπει να αναπτύξει την πεποίθηση μιας Ευρωπαϊκής ταυτότητας κι' αυτό μπορεί να γίνει μόνο αν ανατρέξουμε στις κοινές ευρωπαϊκές πολιτισμικές μας βάσεις που θα μας δώσουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουμε τις σύγχρονες προκλήσεις.

Για μια ευρωπαϊκή ολοκλήρωση χρειάζεται η πεποίθηση και η γνώση των κοινών μας αξιών που θα αναγνωρίζονται από όλα τα ευρωπαϊκά έθνη.

Για να μην αναφέρουμε τους ατέλειωτους πολέμους της προηγούμενης χιλιετίας, ας δούμε τι έγινε στην Ευρώπη σε διάστημα 85 χρόνων από το 1914 ως το 1999.

Η Ευρωπαϊκή ιδέα άνοιξε μια πόρτα ελπίδας. Το 1946 ο σερ Winston Churchill, στη Ζυρίχη, πρότεινε για πρώτη φορά την ίδρυση μιας Ευρωπαϊκής Οργάνωσης Κρατών για τη διασφάλιση πλέον της Ειρήνης.

Μετά από 70 χρόνια ήρθε το Brexit!!

Τόσο θεμελιώδεις απόπειρες διασφάλισης, διαχρονικά, της ειρήνης για τέτοιο τεράστιο αριθμό πληθυσμών, κι' όμως βλέπουμε ότι μετά από 70 χρόνια, διασαλεύονται, χάνονται.

Ποιος απορεί λοιπόν που οι 2.500 ετών κοινές μας πολιτισμικές ρίζες μας μοιάζουν τόσο μακρινές και στα διάφορα βιογραφικά (curricula) που κατατίθενται δεν λαμβάνονται καν υπ' όψιν γνωσιακά επίπεδα αρχαιοελληνικής ή ακόμη και λατινικής παιδείας;

Και όμως. Τι σημαίνουν 2.500 χρόνια ανθρώπινης ιστορίας;

Για μια γενιά υπολογίζουμε κατά μέσον όρο 25 – 30 χρόνια. 2.500 χρόνια είναι μόνον 75 – 100 γενιές.

75 – 100 γενιές, που απ' την πρώτη άνθηση της ελληνικής αρχαιότητας κατάφεραν να μας μεταδώσουν τη γνώση τους.

Κάθε παριστάμενος εδώ σήμερα, άνδρας ή γυναίκα, έχει 75 έως 100 προγόνους μέχρι την εποχή της Αρχαίας Ελλάδας.

Ο αριθμός είναι μικρός και εξηγεί γιατί όλοι εμείς, μέσα μας, τόσο πολύ κουβαλούμε την ελληνική σκέψη. Υπάρχουν τομείς, όπως π.χ. η Ηθική, που παρά την τεράστια τεχνολογική πρόοδο σήμερα, ελάχιστα εξέλιξαν τις πεποιθήσεις μας και τις απαντήσεις στα ερωτηματικά μας.

Ο σύγχρονός μας πολιτισμός, για να γίνει περισσότερο κατανοητός θα έπρεπε να προϋποθέτει και την ενεργή μας ενασχόληση με την αρχαία ελληνική γλώσσα.

Ο Goethe άλλωστε στη Συλλογή του *Zahme Xenien*² αναφέρει: «στις αρχαίες γλώσσες κρύβεται η οξύτητα του πνεύματος».

Πριν περίπου 2800 χρόνια δημιουργήθηκαν τα ομηρικά έπη, η Ιλιάδα και η Οδύσσεια.

Όταν μιλούμε για έργα του Θεάτρου, της λογοτεχνίας, του πολιτισμού, όλα αυτά φέρουν μέσα τους τη μεγάλη πρώτη ύλη των Αρχαίων Ποιητών, του Ευριπίδη, του Σοφοκλή, του Αισχύλου, του Αριστοφάνη.

Άλλωστε όλοι οι σχετικοί ορισμοί είναι ελληνικοί: Drama, Theater, Tragödie, Komödie, Lyrik.

Χωρίς το Θέατρο, ως τόπο συνάντησης, ανταλλαγής ιδεών και σκέψεων γύρω από τα κοινωνικά ζητήματα, η Αρχαία Αθηναϊκή Δημοκρατία δεν θα είχε γνωρίσει αυτή τη θαυμαστή εξέλιξη για την οποία ήδη μιλήσαμε.

² ΣτΜ Συλλογή Σκέψεων, φιλοσοφικών ρητών, μια απεικόνιση δια βίου σοφίας, που αναφέρεται σε διάφορους τομείς, όπως λογοτεχνία, τέχνη, επιστήμη, θρησκεία, ιστορία, που πολύ επιμελώς κατέγραψε ο μέγας Γερμανός ποιητής και φιλόσοφος.

Οι Έλληνες μας οδήγησαν στην άνθηση του δικού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού και ήταν αυτοί που παρακολουθούσαν Θέατρο, όταν οι δικοί μας γερμανικοί (germanische) πρόγονοι ζούσαν ακόμη σε ξύλινες καλύβες.

Πώς να μην αναφέρω την αρχαία ελληνική επιρροή σε έργα του Σαίξπηρ, ή των δικών μας γερμανών κλασικών, του Lessing, Herder, Goethe, Schiller. Η σύγχρονη λυρική ποίηση στη μορφή της Ode, Hymne, Distichon, (σε συνδυασμό με εξάμετρο και πεντάμετρο) δεν μιμείται αρχαιολογικά πρότυπα;

Αναρίθμητα κλασσικά αφηγηματικά ποιήματα (Balladen) εμπεριέχουν αρχαιοελληνικό υλικό. Έργα του Herder και του Hölderlin, ακόμη και του Eduard Mörike βλέπουμε ότι επεξεργάστηκαν κλασσικές φόρμες και περιεχόμενα. Η αρχαία ελληνική λογοτεχνία δεν μεταπήδησε στην «Ιφιγένεια» του Goethe, στους «Γερανοίς τους Ιβικου» του Schiller, στη «Μήδεια» του Grillparzer, στις «Τρωάδες» του Sartre, στην «Κασσάνδρα» της Christa Wolf;

Τις ίδιες πηγές δεν έχουν και τα έργα τέχνης; Η τελευταία Documenta του Kassel είχε ως motto «Μαθαίνοντας από την Αθήνα».

Ανευρίσκουμε διαχρονικά μέχρι σήμερα στην έμπνευση μεγάλων καλλιτεχνών, ζωγράφων, γλυπτών, για να αναφέρουμε κάποια ονόματα, Τισιανός: Η αρπαγή της Ευρώπης, Ραφαήλ: Η Σχολή της Αθήνας, Μπερνίνι: Απόλλων και Δάφνη ή η Εκλογή του Πάρη, το μεγαλειώδες έργο του Boticelli, τα αρχαιοελληνικά ερεθίσματα και θέματα.

Οφείλουμε να το παραδεχτούμε: η ελληνική Αρχαιότητα είναι παρούσα σήμερα σε όλα μας τα Μουσεία.

Εάν συνεχίσουμε όμως εμείς να **επιτρέπουμε** την απομάκρυνσή μας από τις πολιτιστικές μας πηγές, τότε οι επόμενες γενιές θα αδυνατούν να κατανοήσουν τις συναρτήσεις και τις εξαρτήσεις του δικού μας Δυτικού Πολιτισμού.

Οι επισκέπτες θα περιφέρονται σε ανάκτορα και Μουσεία, μηχανικά, χωρίς ιδιαίτερο προσανατολισμό γιατί θα τους λείπει η μνήμη των αρχαίων μύθων και των πηγών του πολιτισμού μας.

Ωστόσο ας δούμε μαζί, πως και γιατί η ελληνική γλώσσα ανέπτυξε τέτοια δυναμική και απέκτησε τόση απήχηση μέχρι σήμερα.

Η γλώσσα που σφράγισε τη σκέψη μας αναλύθηκε και συστηματοποιήθηκε από τους Αρχαίους. Δημιουργός μιας επιστημονικής πλέον γραμματικής θεωρείται ο Πρωταγόρας. Τα πρώτα βιβλία γραμματικής δημιουργήθηκαν στους ελληνιστικούς χρόνους στην Αλεξάνδρεια. Οι λέξεις Grammatik, Syntax, Morphologie, Semantik, Phonologie, Orthographie είναι ελληνικές.

Ως γνωστόν η Αλεξάνδρεια απέβη στους ελληνιστικούς χρόνους η κοιτίδα της γνώσης και εξελίχθηκε στο κέντρο της ελληνικής επιστήμης.

Οι Έλληνες, τον καιρό της μεγάλης άνθησης, διέδωσαν τον πολιτισμό τους σε όλη τη Μεσόγειο, προπάντων στη Νότια Ιταλία.

Ο Αλέξανδρος, που ήταν μαθητής του Αριστοτέλη, μετέφερε τον ελληνικό πολιτισμό μέχρι τον Ινδό ποταμό και εξάπλωσε την ελληνική επιρροή από την Ευρώπη στη Βόρεια Αφρική και την Ασία.

Επίσημη γλώσσα του βασιλείου και μετέπειτα και των διαδόχων του ήταν τα ελληνικά, τα οποία αποτέλεσαν και τη δεύτερη επίσημη γλώσσα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και έφτασαν μέχρι τη Μεγάλη Βρετανία, την Ισπανία και τη Βόρεια Αφρική.

Λόγω αυτής της πολιτισμικής και οικονομικής εξάπλωσης και σημασίας των ελληνικών Poleis και των αποικιών τους, τα ελληνικά απέκτησαν παγκοσμιότητα.

Κατά τους Ρωμαϊκούς χρόνους τα ελληνικά παρέμειναν η γλώσσα όλων των μορφωμένων Ρωμαίων.

Ο Κικέρωνας τα μιλούσε άπταιστα. Οι μεγάλες ρωμαϊκές οικογένειες είχαν στα παιδιά τους έλληνες δασκάλους που τα δίδασκαν γλώσσα, φιλοσοφία και επιστήμες.

Τα ελληνικά καθιερώθηκαν από τους Ρωμαίους και σαν επίσημη γλώσσα, κυρίως βέβαια στην ανατολική ρωμαϊκή αυτοκρατορία με πρωτεύουσα την Ανατολική Ρώμη στο Βυζάντιο, τη μετέπειτα Κωνσταντινούπολη. Από την ίδρυση της και μετά, γύρω

στο 600μ.χ. επίσημη γλώσσα ήταν τα ελληνικά, μέχρις ότου καταλήφθηκε το 1453 από τους Τούρκους.

Αρχαία Ελληνικά και Λατινικά, οι δύο γλώσσες που κυριάρχησαν στη Δυτική Ευρώπη. Μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα τα λατινικά ήταν η γλώσσα των Πανεπιστημίων. Για τους νομικούς βέβαια δεν νοείται νομική γνώση μέχρι σήμερα χωρίς τη γνώση του Ρωμαϊκού Δικαίου.

Οι τομείς των ελληνικών πάλι είναι η φιλοσοφία, οι φυσικές επιστήμες, η ιστοριογραφία, η ποίηση, η μουσική, το Θέατρο. Μια διαχρονική σφραγίδα για όλο τον Δυτικό Κόσμο.

Σε όλα αυτά υπάρχουν και οι αρνητές, φανατικοί ωφελμιστές και απαξιωτές, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι το κτίσιμο ενός νέου κόσμου δεν πρέπει απαραίτητα να είναι προσανατολισμένο στις αξίες και γνώση των παλιών.

Στην Αμερική, πρόσφατα, περιφρονήθηκε, εν πολλοίς, το κράτος δικαίου.

Από την άλλη όμως η ίδια η Αμερική, ως χώρα, δίνει λαμπρά παραδείγματα υποδειγματικών κλασικών σπουδών, όπως π.χ. το Bard College που βρίσκεται στο Βερολίνο και είναι παράρτημα του ομώνυμου αμερικανικού Πανεπιστημίου. Στη μικρή αυτή Σχολή των 260 φοιτητών η εκπαίδευση στηρίζεται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Αρχαιότητας, των επτά ελεύθερων τεχνών, που προαναφέραμε: γραμματική, ρητορική, λογική, αριθμητική, γεωμετρία, μουσική και αστρονομία. Στο πρώτο εξάμηνο οι φοιτητές αυτοί διδάσκονται ελληνική φιλοσοφία.

Αυτό που κάνει δηλαδή το Bard College είναι η διαπίστωση ότι στο σύγχρονο μορφωτικό πεδίο δεν αρκεί μόνο το μονομερές εξειδικευμένο τεχνολογικό γνωσιακό επίπεδο, δίπλα στην τεχνητή νοημοσύνη, απαραίτητη, η ανθρώπινη νοημοσύνη.

Το χαιρετίζουμε, διότι βάσεις διαχρονικές της ανθρωπότητας δεν μπορούν να εκπορεύονται από την εξειδικευμένη μονόπλευρη γνώση αλλά από τη θεμελιακή γνώση του κλασσικού πλούτου.

Το να κοιτάμε πίσω στα πρώτα χρόνια του Δυτικού μας Πολιτισμού δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση νοσταλγία.

Μαθαίνουμε όμως απ' αυτά να οξύνουμε το πνεύμα, να είμαστε σωστά τοποθετημένοι και να καθορίζουμε τους στόχους μας. Ειδικότερα η Ελληνική Αρχαιότητα μας διδάσκει πεπειθήσεις, στάσεις ζωής και πρότυπα.

Εάν απομακρυνθούμε από τις ρίζες αυτές, διατρέχουμε τον κίνδυνο να μην μπορούμε να κατανοούμε πλέον τις παραδόσεις και αξίες που διατρέχουν τις σύγχρονες πνευματικές μας διαδρομές.

Οι επόμενες γενιές δεν είναι δυνατόν να προετοιμάζονται μόνο σε επίπεδο γνώσης και άσκησης κάποιου επαγγέλματος και κατ' επέκταση οικονομικής επιτυχίας. Αλλοίμονο, διότι το βασικό καθήκον κάθε παιδαγωγού, που προετοιμάζει τους νέους για τις προκλήσεις της ζωής, είναι να διαμορφώνει το χαρακτήρα τους και την προσωπικότητά τους.

Θέλω να κλείσω με ένα απαύγασμα της σκέψης μου αλλά και με ένα τσιτάτο ενός γνωστού σύγχρονου μας πολίτη του κόσμου.

Συμπέρασμα: Χρειαζόμαστε περισσότερη ποιοτική ανθρωπιστική παιδεία βασισμένη στην πάντα ζωντανή για μας αρχαία ελληνική γλώσσα ενός Ομήρου ή ενός Πλάτωνα.

Απόσπασμα ομιλίας του Steve Jobs (αμερικανού δισεκατομμυριούχου, δημιουργού της Apple I Pad και I- Phone): «Θα έδινα όλη μου την τεχνολογική γνώση για ένα απόγευμα με τον Σωκράτη».

Με ποια αιτιολογία λοιπόν θα αφαιρούσαμε από τις επόμενες γενιές μαθητών μας τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με τον Σωκράτη και τον Πλάτωνα ή τον Αριστοτέλη σε απ' ευθείας ανάγνωση των πρωτότυπων σκέψεων και ιδεών τους;

Μετάφραση- απόδοση στα ελληνικά

Σοφία Μουρατίδου

Τ. Συμβολαιογράφος Θεσσαλονίκης

Επίμημη Πρόεδρος Ευρωπαϊκού

Συμβολαιογραφικού Ινστιτούτου (I.R.E.N.E)